

UCHWAŁA Nr 45/2019/2020
Rady Dziedziny Nauk Społecznych
z dnia 8 czerwca 2020 roku

o odmowie nadania doktor Aldonie Molesztak
stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika

Na podstawie art. 18a. ust. 11 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2017 poz. 1789 z późn. zm.) w zw. z art. 179 ust. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669)

Rada Dziedziny Nauk Społecznych uchwała, co następuje:

§ 1

odmawia się nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika **dr Aldonie Molesztak** w wyniku tajnego głosowania (uprawnionych do głosowania 23 osoby, obecnych 18 osób, oddanych głosów 18, w tym: 17 głosów na „TAK”, 0 głosów na „NIE”, 1 głos „WSTRZYMUJĄCY SIĘ”.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Podstawą negatywnej opinii odmawiającej nadanie Doktor Aldonie Molesztak stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika stanowi ocena Jej osiągnięć naukowych przedstawiona przez Recenzentów, opinie sformułowane przez Członków Komisji oraz wnioski z dyskusji przeprowadzonej w trakcie posiedzenia Komisji. Wszystkie trzy recenzje zakończone zostały negatywną konkluzją, jak również wszystkie opinie kończą się konkluzją negatywną.

Wskazane przez Habilitantkę osiągnięcie naukowe zatytułowane: Doświadczenia życiowe żołnierzy zawodowych na misjach stabilizacyjnych (Bydgoszcz 2019, Wydawnictwo UKW, s. 428) zostało ocenione przez Recenzentów w następujący sposób:

- Prof. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak stwierdza „Ja nie dowiedziałam się, jak faktycznie doświadczenia z pobytu na misjach wpłynęły na funkcjonowanie tej kategorii badanych. Czym one w sposób istotny różniły się od doświadczanych przez żołnierzy pozostających w kraju? Dlaczego w

żadnym miejscu Autorka nie wskazała, jak doświadczenia codzienności wpływały na ich funkcjonowanie zarówno poza granicami kraju i po przyjeździe do ojczyzny? Czy te doświadczenia wpłynęły na ich życie rodzinne? Czy determinowały ich funkcjonowanie społeczne – zarówno tych wyjeżdżających, jak i nie wyjeżdżających. Wartości, które wyznaczają nasze funkcjonowanie są dynamicznymi, natomiast Autorka potraktowała je jako coś stałego, nie ulegającego zmianie. Grupa porównawcza żołnierzy nie wyjeżdżających na misje praktycznie w swoich doświadczeniach nie różni się od tych wyjeżdżających – taki wniosek nasuwa się po przeczytaniu monografii. (...) Tytuł pracy jest nieadekwatny do zawartych treści, bowiem Autorka przedstawiła jedynie fragment doświadczeń związanych z bezpośrednim wykonywaniem służby żołnierskiej. (...)

Uważam, że monografia wskazana jako najważniejsze osiągnięcie naukowe nie wnosi nowych treści, nowych idei teoretycznych. Jest to po części spowodowane również mało precyzyjnym sposobem komunikowania czytelnikowi swoich myśli przez Habilitantkę. Moim zdaniem badania przeprowadzone przez dr A. Molesztak nie wzbogaciły wiedzy andragogicznej o doświadczeniach życiowych osób dorosłych” (s. 8);

- dr hab. Elżbieta Kasprzak prof. uczelni w swojej recenzji napisała: „Reasumując, monografia stanowi dobry punkt wyjścia dla opracowania dojrzałego i teoretycznie spójnego modelu jakości życia i wartości żołnierzy wyjeżdżających na misje zależnie od ich doświadczeń zawodowych. Zaproponowany cel badawczy jest poznawczo ciekawy i wart penetracji empirycznej. Jednak sposób realizacji celu badawczego przedstawiony w monografii obciążony jest wieloma niedostatkami i błędami natury teoretycznej, metodologicznej i wnioskowania statystycznego. Słabe strony monografii, to brak konkluzji i stanowiska Habilitantki wobec różnorodnych ujęć wartości i jakości życia, co spowodowało niedostatek teoretycznego uzasadnienia postawionych hipotez. Brak odniesienia się teoretycznego do mechanizmu kształtowania i zmian wartości oraz różnych aspektów dobrostanu subiektywnego w tym proksymalnych i dystalnych skutków trudnych doświadczeń zawodowych. Habilitantka dokonuje operacjonalizacji zjawisk w postaci wskaźników psychologicznych bez należytej refleksji teoretycznej nad nimi. W części metodologicznej ujawniają się błędy związane ze stosowaniem narzędzi o nieakceptowanych wartościach psychometrycznych lub bez prawidłowego obliczenia ich rzetelności. Raportowane wyniki nie są kompletne – analizy porównań międzygrupowych są wybiórczo przedstawione bez podania kryterium ich wyboru. Wnioskowanie statystyczne obarczone jest rażącymi błędami. Dyskusja nad wynikami jest niezwykle oszczędna, ma charakter przypomnienia wyników uzyskanych przez Habilitantkę i stwierdzenia czy hipoteza potwierdziła się czy nie. Brakuje także konkluzji z badań o charakterze ogólnym albo szczegółowym.

Z uwagi na liczne uchybienia, niektóre fundamentalne, oceniana monografia nie stanowi dzieła ani przełomowego ani kompletnego oraz nie wnosi oryginalnego wkładu w rozwój dyscypliny pedagogiki” (ss. 12-13);

- Prof. dr hab. Mieczysław Malewski dokonując oceny wskazanego przez Dr A. Molesztak osiągnięcia zgłosił zastrzeżenia zarówno do części teoretycznej pracy, jak i założeń metodologicznych: „Jak wspominałem teoretyczna część monografii odznacza się niskim poziomem integracji treści (rozdz. II-V). W poszczególnych rozdziałach Autorka relacjonuje bogatą literaturę przedmiotu, są to streszczenia nie opatrzone oceną użyteczności poszczególnych koncepcji dla własnego projektu badawczego (s. 3). (...)

Naszkicowane w rozdz. VI założenia metodologiczne badań własnych pełne są sprzeczności i błędów. Za główny cel badań Autorka przyjmuje ...ustalenie zależności między doświadczeniem żołnierzy wyniesionym z misji wojskowych a hierarchia wartości oraz jakością życia (s. 208). Tak określony cel winien generować pytania rozstrzygnięcia. Tylko takie pytania uprawniają do formułowania hipotez.

Tymczasem przyjęte pytania badawcze są pytaniami dopełnienia (s. 209). Pomimo to, hipotezy zostały sformułowane. Co więcej, przewidziana została siła związków między zmiennymi dla każdej z hipotez jeszcze przed rozpoczęciem badań (s. 3).

Największe kontrowersje metodologiczne wzbudza procedura badania wartości. Badanie wartości jest zadaniem trudnym z uwagi na empiryczną nieokreśloność jaka cechuje to pojęcie. Wyjąwszy wartości transcendentne (ostateczne), które nadają sens życiu, ludzie zwykle nie uświadamiają wartości, które kierują ich postępowaniem, podobnie jak nie uświadamiają, że oddychają powietrzem. (...) Wartości nie mają też wyraźnej struktury i nie układają się w sztywne hierarchie. Aksjologiczne preferencje są zwykle uwarunkowane sytuacyjnie. (...) Wreszcie, badania sondażowe nie są w stanie uchwycić wartości odczuwanych i realizowanych przez ludzi. Zwykle ujmują one wartości uznawane, lub jedynie deklarowane – w sytuacji badania ludzie zwykle wybierają wartości, które „należy” wybrać. Wszystkie te wątpliwości nie były udziałem Badaczki. Prosząc respondentów o ułożenie wartości w hierarchię ważności (hierarchia Kisiela – s. 408) kierowała się przekonaniem, że tworzą one sztywne i trwałe system, że są przez nich odczuwane i realizowane, a także, że są pochodną doświadczeń życiowych, w tym doświadczeń na misjach wojskowych. Te milcząco przyjęte założenia nie wytrzymują metodologicznej krytyki i podważają zaufanie do wyników badań przedstawionych w monografii” (s. 4).

Członkowie Komisji (Profesorowie: E. Kasprzak, M. Malewski, J. Nikitorowicz, E. Sapia-Drewniak, A. Solak, T. Sołtysiak, H. Steinke) zgodzili się, że monografia wskazana jako osiągnięcie naukowe ma wiele błędów ale uznali jednocześnie, iż podejmuje mało znany badaczom społecznym, interesujący poznawczo teren badań, podkreślili także bogatą bibliografię, która w książce została wykorzystana. Jednakże te wymienione i podkreślone pozytywne aspekty nie zrównoważyły negatywnej oceny dzieła. W toku dyskusji pojawiła się konkluzja, iż książka oraz dorobek wskazany w trzecim obszarze zainteresowań Habilitantki dotyczący jakości życia żołnierzy i ich rodzin może stanowić bazę dla nowych, dojrzszych badań tej problematyki.

Pozostałe osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitantki to:

- opublikowanie monografii, artykułów w czasopismach międzynarodowych lub krajowych (innych niż znajdujące się w bazach JCR lub na liście ERIH) – łącznie 51, w tym:

autorstwo 1 monografii,

współautorstwo 2 monografii,

autorstwo 36 rozdziałów w monografiach (w tym 5 w j. angielskim)

autorstwo 12 i współautorstwo 3 artykułów znajdujących się w części B wykazu MNiSW i innych,

- cytowania w Web of Science - 1

- liczba cytowań publikacji według Google Scholar – 31,

- indeks Hirscha według Google Scholar (H-indeks) – 3,

- wygłoszenie 46 referatów lub innych wystąpień na międzynarodowych lub krajowych konferencjach;

- udział w 11 konferencjach w charakterze dyskutanta.

Oceniając dorobek towarzyszący głównemu osiągnięciu Recenzenci zwrócili uwagę na przeglądowy charakter publikacji, brak pogłębionej refleksji, polemiki i ustosunkowania się do podejmowanej problematyki. Zwrócono uwagę na niedociągnięcia metodologiczne ale podkreślone zostało to (w

recenzji Prof. dr hab. E. Sapia-Drewniak), iż w przedstawionych do oceny tekstach Habilitantka nie powieliła wyników własnych badań, co jest rzadkie wśród badaczy.

Jednocześnie oceniając dorobek naukowy Habilitantki jako lokalny Recenzenci (Profesorowie: Elżbieta Kasprzak, Eleonora Sapia-Drewniak, Mieczysław Malewski) podkreślili, że Kandydatka:

- nie uczestniczyła w programach europejskich, innych programach międzynarodowych lub krajowych, nie deklaruje współpracy z badaczami z zagranicznych ośrodków akademickich, nie jest członkiem europejskich towarzystw naukowych.

Pozytywną ocenę Komisji uzyskała działalność organizacyjno-naukowa, popularyzatorska i dydaktyczna Habilitantki. Dokonania Kandydatki w tym zakresie są następujące:

- udział w komitetach organizacyjnych 4 konferencji naukowych (w tym 2 międzynarodowych) w charakterze sekretarza,
- dyplom za osiągnięcia organizacyjne i merytoryczne od Polskiego Towarzystwa Profesjologicznego,
- współpraca z czasopismem internetowym w charakterze recenzenta,
- członkostwo w 2 krajowych towarzystwach naukowych oraz 3 zespołów roboczych działających przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN,
- liczne osiągnięcia dydaktyczne oraz w zakresie popularyzacji nauki,
- wypromowanie 271 pracy dyplomowych, w tym 168 magisterskich i 103 licencjackich,
- udział w 3 stażach dydaktycznych ERASMUS+ na Słowacji.

Dr hab. Elżbieta Kasprzak uznała, że osiągnięcia Kandydatki w tym zakresie są zadowalające, co uznali również pozostali Członkowie Komisji. Te pozytywne aspekty działalności Habilitantki nie zrównoważyły negatywnej oceny działalności naukowo-badawczej.

Ostatecznie w postępowaniu habilitacyjnym Doktor Aldony Molesztak wszystkie trzy sporządzone recenzje zawierają negatywne konkluzje:

- Prof. dr hab. Eleonora Sapia-Drewniak stwierdza: „Biorąc pod uwagę przepisy ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz kryteria oceny osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego zawartego w art. 16 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. z późniejszymi zmianami oraz w rozporządzeniu ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. chce stwierdzić, iż dr Aldona Molesztak po otrzymaniu stopnia doktora prezentuje osiągnięcia naukowe, które nie pozwalają uznać ich za znaczący wkład w rozwój nauk społecznych w zakresie pedagogiki. Tym samym nie spełnia ona kluczowego wymogu stawianego Habilitantom. Dlatego nie popieram starań dr Aldony Małgorzaty Molesztak o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika” (s. 10);

- Dr hab. Elżbieta Kasprzak uznaje, iż „Osiągnięcie główne oraz towarzyszący dorobek naukowy dr Aldony Małgorzaty Molesztak oceniam jako niesatysfakcjonujące i jako niespełniające kryteria wskazane w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 z późniejszymi zmianami, a także kryteria oceny zawartych w rozporządzeniu MNiSW z dnia 1 września 2011 r. w odniesieniu do obszaru nauk społecznych. Tym samym stwierdzam, że osiągnięcie główne dorobku naukowego dr Aldony Molesztak nie wnosi istotnego wkładu w rozwój dyscypliny pedagogika a cały dorobek nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla nadania jej stopnia doktora habilitowanego” (ss. 19-20);

- Prof. dr hab. Mieczysław Malewski podsumowuje: „Pani dr A. Molesztak – powtórzę – jest badaczem lokalnym. Eksploruje ważne dla pedagogiki choć nie centralne problemy badawcze. Na tym tle monografia Doświadczenia życiowe żołnierzy zawodowych na misjach stabilizacyjnych jest projektem wyróżniającym się. Stoi za nią ogromna praca. Szkoda, że niedostatek kompetencji teoretycznych i metodologicznych Autorki nie przyniósł rezultatów poznawczych godnych uwagi. Nawet pozytywna opinia o towarzyszącym jej dorobku nie byłaby w stanie zrównoważyć negatywnej oceny końcowej.

Konkludując powyższe stwierdzam, że podoktorski dorobek pani dr A. Molesztak nie spełnia wymogów stawianych współczesnej nauce. Tym samym nie spełnia ustawowych warunków odnoszących się do stopnia doktora habilitowanego i nie daje podstaw do pozytywnego zakończenia postępowania habilitacyjnego. Kierując się powyższą oceną rekomenduję oddalenie wniosku Kandydatki” (s. 5).

Komisja biorąc pod uwagę to, że osiągnięcia naukowo-badawcze Habilitantki, w tym przede wszystkim monografia Doświadczenia życiowe żołnierzy zawodowych na misjach stabilizacyjnych nie wnoszą znacznego wkładu w rozwój dyscypliny naukowej pedagogika, jak również to, iż Kandydatka wykazuje się aktywnością naukową o charakterze lokalnym, w głosowaniu jawnym wyraziła negatywną opinię (stosunkiem głosów: 6 za, 1 wstrzymujący się) w sprawie nadania Doktor Aldonie Małgorzacie Molesztak stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauki społeczne – dyscyplinie naukowej: pedagogika.

Nie zrównoważyła negatywnej opinii pozytywna ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz w zakresie popularyzacji nauki.